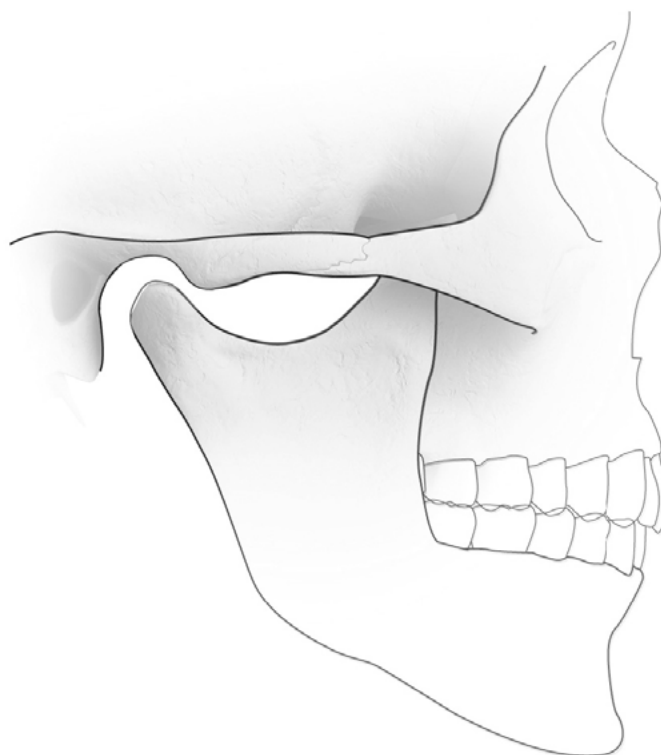

Verstandskiezen

Verstandskiezen heten zo omdat ze doorbreken op de leeftijd waarop men geacht wordt 'tot verstand te komen'; ongeveer 18 jaar. Verstandskiezen, vooral in de onderkaak, geven soms klachten. Bij klachten moeten ze verwijderd worden. Bij ongeveer 25% van de bevolking ontbreekt één of meer verstandskiezen. En bij mensen die wel verstandskiezen hebben, staan ze vaak niet goed in de rij. Maar ook wanneer ze wel normaal staan duurt het doorbreken soms zo lang dat er klachten ontstaan.

Kans op gaatjes of een ontsteking

Wanneer het doorkomen van de verstandskies niet normaal verloopt of lang duurt, kunnen bacteriën zich vermenigvuldigen in achtergebleven voedselresten. Het gevolg kan zijn dat er gaatjes ontstaan (cariës) of dat het tandvlees daardoor gaat ontsteken (pericoronitis). Vaak merkt u niets van het ontstaan van een gaatje of een ontsteking. Bij een ontsteking (pericoronitis) zwelt het tandvlees rondom de verstandskies op, er ontstaat vocht en soms pus. Het weefsel komt onder spanning te staan en de mond openen doet pijn. Er is nu een infectie rondom de verstandskies. Uitbreiding van deze infectie kan een mens erg ziek maken. De ontsteking bij de verstandskies moet behandeld worden.

Wanneer moet de verstandskies worden verwijderd?

Klachten van een verstandskies zijn de belangrijkste reden om ze te laten verwijderen. Dat gebeurt nadat de acute fase van de ontsteking tot rust is gebracht. Met het preventief verwijderen van een verstandskies kunnen klachten voorkomen worden.

Worden de verstandskiezen verwijderd voor het 25^e jaar, dan verloopt de genezing beter.

Kans op beschadiging gevoelszenuw

In de onderkaak loopt aan beiden kanten een gevoelszenuw die het gevoel verzorgt in de ondertanden, onderlip en kin. De zenuw ligt in de buurt van de wortels van de verstandskies. Bij het verwijderen van een verstandskies in de onderkaak, bestaat een klein risico op beschadiging van deze zenuw. Het gevoel in het gebied kan dan veranderd of weg zijn, soms voor altijd. Het bewegen van de lip blijft normaal, dat wordt verzorgd door een andere zenuw. Het risico op beschadiging van de gevoelszenuw wordt met het maken van een röntgenfoto ingeschat. Soms wordt er nog een aanvullende CBCT-scan gemaakt. Zo kan de MKA-chirurg nog beter zien of er een risico is op beschadiging van deze gevoelszenuw. Is er een kans op beschadiging? Dan wordt niet de hele kies verwijderd, maar alleen het kroondeel. Dit noemen we een coronectomie. De wortels van de verstandskies blijven dan bestaan, waardoor er geen beschadiging van de gevoelszenuw ontstaat. Het nadeel van een coronectomie is, dat er een kleine kans bestaat dat de wortels later alsnog moeten worden verwijderd. Bijvoorbeeld omdat de wortels gaan doorbreken, of omdat er ontsteking ontstaat. Na een coronectomie wordt daarom altijd een extra röntgenfoto gemaakt. Ook 3 maanden na de behandeling heeft u nog een controle afspraak bij de MKA-chirurg.

De behandeling

De behandeling gebeurt meestal onder plaatselijke verdoving op de polikliniek. Ligt de kies onder het tandvlees, dan wordt eerst het tandvlees opzij geschoven. Ligt de kies ook onder het bot, dan wordt het bot met een boor weggehaald. Soms wordt de kies in delen gesplitst. Met wat wringen en duwen komt de verstandskies los. Dat duwen kunt u voelen,

maar het mag geen scherpe of diepe pijn meer geven na verdoving. Na de behandeling wordt de wond eventueel gehecht en wordt er een bijtgaas aangebracht.

Na de behandeling

Eten en drinken en roken

Zolang de verdoving werkt kan eten en drinken lastig zijn en wordt het dus afgeraden. De eerste dag spoelt u de mond niet. Zo krijgen bloedstolsel de kans om te hechten. Wel kunt u drinken en voorzichtig de tanden poetsen.

Wees voorzichtig met warm en hard eten en drinken zolang er klachten zijn. Gebruik geen alcohol in combinatie met medicijnen. Ook zonder medicijnen kan alcohol een nabloeding veroorzaken, dus wees voorzichtig. Roken kan de wondgenezing belemmeren.

Pijn en zwelling

Verstandskiezen in de bovenkaak geven meestal weinig klachten. Bij verstandskiezen in de onderkaak moet u rekenen op 5 - 7 dagen last. De klachten bestaan uit: zwelling, beperkte mondopening en pijn. Pijn is met pijnstillers goed te bestrijden. U krijgt hiervoor een recept of een advies mee naar huis. De zwelling kan flink zijn en is meestal maximaal op de 2de dag.

Bloeding

Het bloedstolsel lost een beetje op in het speeksel, er zit dus altijd een sliertje bloed in het speeksel wanneer u het uitspuwt. Dat is normaal. Loopt de mond vol met bloed of ontstaan er gelatineachtige donkerrode stolsels in de mond? Dan is er een nabloeding.

Neem dan contact op met de polikliniek MKA-chirurgie. Buiten kantoor tijden neemt u contact op met de spoedeisende hulp van het ziekenhuis.

Mondverzorging

Voor een goede genezing is het schoon houden van de mond belangrijk. U kunt uw mond schoonmaken met een normale tandenborstel, tenzij uw specialist anders heeft voorgeschreven. De eerste dag na de behandeling kunt u dit aanvullen met het spoelen van de mond met chloorhexidine 0,12%.

Vieze smaak en geur in de mond

Krijgt u 2 - 4 dagen na de behandeling meer pijn, samen met een vieze smaak en geur? Dan is het stolsel in de wond vies geworden. Neem dan contact op met de polikliniek mond-, kaak-, en aangezichts chirurgie. De MKA-chirurg kan de wond dan schoonspoelen.

Complicaties

- Uitval van het gevoel in de halve kin en onderlip. Dit komt niet vaak voor. Het gevoel kan binnen enkele maanden weer terug keren, maar soms is het blijvend.
- Uitval van het gevoel in de tong. Dit komt nog veel minder vaak voor. Uitval van het gevoel in de tong komt door beschadiging van de zenuw bij verdoving of verwijdering. Ook hier treedt meestal spontaan herstel op.
- Gaatje in de kaakholte. Bij het verwijderen van een verstandskies uit de bovenkaak is het niet altijd te vermijden dat er een gaatje in de kaakholte ontstaat (antrumperforatie). Deze opening moet worden gesloten om ontsteking van de kaakholte te voorkomen.
- Na verwijdering van een verstandskies treedt een nabloeding op bij slechts 1 op de 200 patiënten.
- Vieze smaak en geur in de mond. Het stolsel in de mond is vies geworden. De MKA-chirurg kan na overleg de wond schoon spoelen.

Vragen

Het is belangrijk dat u juiste en duidelijke informatie krijgt. Met deze informatie beslist u, samen met uw MKA-chirurg, of u de behandeling laat doen. Heeft u na het gesprek met de MKA-chirurg en na het lezen van deze folder nog vragen, stel deze dan gerust. Schrijf uw vragen van tevoren op, zodat u niets vergeet.

Adresgegevens

Locatie Haarlem

Amsterdamsevaart 268, 2032 EK Haarlem
Telefoonnummer: 085 - 080 40 00
Postadres: Amsterdamsevaart 268,
2032 EK Haarlam
Website: www.mkakennemerenmeer.nl
E-mail polikliniek: info@mkachirurgie.nl

Locatie Hoofddorp

Spaarnepoort 1, 2134 TM Hoofddorp
Telefoonnummer: 085 - 080 40 00
Postadres: Amsterdamsevaart 268,
2032 EK Haarlam
Website: www.mkakennemerenmeer.nl
E-mail polikliniek: info@mkachirurgie.nl

Rode Kruis Ziekenhuis

Vondellaan 13, 1942 LE Beverwijk
Telefoonnummer polikliniek: (0251) 26 56 97
Telefoonnummer algemeen: (0251) 26 55 55
Postadres: Postbus 1074, 1940 EB Beverwijk
Website: www.rkz.nl
E-mail polikliniek: kaaksec@rkz.nl

Copyright

Alle rechten van intellectuele eigendom betreffende deze materialen liggen bij MKA Kennemer & Meer. Kopiëren, verspreiden en elk ander gebruik van deze materialen is niet toegestaan zonder schriftelijke toestemming van MKA Kennemer & meer.

Disclaimer

MKA Kennemer & Meer spant zich in om de inhoud van deze patiënteninformatie zo vaak mogelijk te actualiseren en/of aan te vullen. Ondanks deze zorg en aandacht is het mogelijk dat inhoud onvolledig en/of onjuist is.

Met dank aan de NVMKA (Nederlandse Vereniging voor Mondziekten, Kaak- en Aangezichtschirurgie) voor het gebruik van de tekst.